

Provincie Drenthe
Provinciale Staten
t.a.v. de Statengriffie
Postbus 122
9400 AC Assen

2004606995

S.G.

Datum Assen, 30 juni 2004
Kenmerk DPDir/04-U-517
Betreft reactie op de concept Contourennota Mensen in het Middelpunt

Geachte leden van de Provinciale Staten,

Het cultuurbeleid van de provincie Drenthe voor de periode 2005-2008 staat beschreven in uw nieuwe contourennota 'Mensen in het Middelpunt'. Met deze brief wil stichting Drents Plateau een reactie geven op deze beleidsnota. Wij zullen eerst ingaan op de inhoudelijke kant van de nota en vervolgens op de rol van Drents Plateau.

Versterking beleid erfgoed

Met instemming constateert Drents Plateau dat de provincie stevig inzet op behoud en ontwikkeling van het cultuurhistorisch erfgoed in Drenthe. Het huidige beleid wordt niet alleen voortgezet maar ook versterkt met nieuwe activiteiten op het gebied van architectuur en cultuurtoerisme. Het Belvédèregedachtegoed (cultuurhistorie dient richtinggevend te zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen) wordt omarmd zodat cultuurhistorie een stevige plaats kan krijgen in de beleidscyclus. Ook wordt het erfgoed beter ontsloten voor het publiek door middel van een monumentenloket.

Hoewel het cultuurbeleid verder uitgewerkt zal worden in de cultuurnota willen we in dit stadium een paar kanttekeningen maken.

Subsidieregelingen monumentenzorg

In de nota staat dat bekeken wordt of de subsidieregelingen op het gebied van monumentenzorg een andere vorm kunnen krijgen. Drents Plateau heeft eind 2002 een uitgewerkt advies bij de provincie neergelegd waaruit blijkt dat een systeem van laagrentende leningen uitvoerbaar is en op den duur voordeliger uitwerkt dan het huidige systeem van subsidieverlening. Voor een dergelijk systeem is echter een fonds nodig dat in het begin gevuld dient te worden en zichzelf daarna in stand houdt met rentebetalingen en aflossingen. De financiële paragraaf van de contourennota voorziet niet in de oprichting van een dergelijk fonds zodat het er op lijkt dat een discussie over deze manier van financiering bij voorbaat is uitgesloten.

Voorts pleiten wij ervoor om als flankerend beleid stevig in te zetten op advies en begeleiding van monumenteneigenaren bij onderhoud en restauratie. Dit blijkt een van de meest effectieve instrumenten te zijn voor instandhouding van het gebouwde erfgoed. Deze vorm van ondersteuning dient niet beperkt te blijven tot het gebouw alleen maar zich ook uit te strekken tot begeleiding en advies over erfinrichting en de relatie met het omringende landschap. Zo ontstaat een integrale en gebiedsgerichte werkwijze. Nu zijn dit nog gescheiden advies- en financieringstrajecten.

Provinciale monumenten

Drenthe kent een bestand van ongeveer 200.000 woningen en naar schatting 40.000 overige (vooral bedrijfs)panden. Daarvan zijn op dit moment ruim 1.000 panden van rijkswege beschermd als rijksmonument. De ongeveer 400 panden die op de provinciale monumentenlijst staan, kennen geen wettelijke bescherming. Eigenaren van panden op deze lijst hebben wel recht op een subsidie bij restauratie om hen te stimuleren de monumentale waarde van hun pand in stand te houden.

Voor een provincie die zo trots is op de unieke combinatie van landschap met het gebouwde erfgoed lijkt het ons van belang de provinciale lijst opnieuw vast te stellen en de objecten en structuren dan ook een beschermde status te geven. Daarmee is nog steeds minder dan 1% van de gebouwvoorraad wettelijk beschermd. Voor de panden op de rietdakenlijst kan de stimuleringsregeling blijven bestaan.

Vergeten erfgoed

Wij constateren dat er een categorie erfgoed bestaat in Drenthe die van provinciaal belang is maar niet structureel ondersteund wordt vanuit de provincie. Het betreft de categorie roerend erfgoed die zich niet in musea bevindt maar op locatie in bijvoorbeeld kerken, havezathes, scholen e.d. Ook niet-museale collecties als de Brands-verzameling vallen hieronder. Deze categorie valt buiten alle financiële regelingen terwijl er topstukken tussen zitten die niet voor de provincie verloren mogen gaan. Wij willen u adviseren in de huidige regelingen ruimte te maken om ook deze cultuurgoederen te kunnen ondersteunen.

Cultuurhistorische waardenkaart

Terecht hecht u in de nota veel waarde aan het opstellen van een cultuurhistorische waardenkaart voor heel Drenthe. Hiermee hebben niet alleen de provincie maar ook gemeenten, waterschappen en andere beleidsmakers een instrument in handen om rekening te houden met cultuurhistorie in het ruimtelijk beleid. Toepassing in Landschaps Ontwikkelings Plannen maar ook bijvoorbeeld voor cultuurtoerisme ligt voor de hand. In vergelijking met andere provincies is het budget in Drenthe echter zeer beperkt wat een effectieve werking van dit instrument in de weg staat. Wij verzoeken u bij de invulling van de financiële ruimte voor nieuw beleid die de nota biedt rekening te houden met een investering in de cultuurhistorische waardenkaart. Op deze wijze kan ook invulling gegeven worden aan de motie van 4/5 november 2003 waarin de voltallige Provinciale Staten vragen om instandhouding van de voor Drenthe zo karakteristieke zand- en klinkerwegen.

Rol Drents Plateau

Drents Plateau beschouwt het als een compliment dat alle taken die het op dit moment in opdracht van de provincie uitvoert, worden genoemd in de contourennota. Juist omdat de provincie zo stevig inzet op cultuurhistorisch erfgoed en alle activiteiten van Drents Plateau wenst voort te zetten, verbaast het ons dat u in de concept-nota voorstelt Drents Plateau een 'stimulerende marktkorting' op te leggen van € 50.000 op een totale subsidie van € 754.000, een korting van bijna 7%. Het wordt ons uit de toelichting niet duidelijk wat Drents Plateau anders of minder moet doen en ook de motivatie voor de hoogte van het bedrag ontbreekt. Wij concluderen dat het een verzoek is om dezelfde werkzaamheden tegen een lagere vergoeding te verrichten, een efficiency-korting. Drents Plateau heeft een vijftal argumenten om het niet eens te zijn met deze korting.

Consistentie

In de nieuwe Algemene Subsidie Verordening (ASV) stapt de provincie af van het subsidiëren van instellingen en wenst prestatie-afspraken te maken over te verrichten werkzaamheden en de vergoeding waartegen dit gebeurt. Daarmee legt de ASV een

duidelijke relatie tussen de te leveren prestatie en de beloning waartegen dat gebeurt. Deze relatie ontbreekt bij de in de nota voorgestelde efficiency-korting en roept daarmee bij ons de vraag op over de consistentie in het subsidiebeleid van de provincie.

Verzelfstandiging

Drents Plateau is drie jaar geleden (2001) ontstaan uit een verzelfstandiging van een aantal provinciale taken. Er is door uw organisatie langdurig en zeer zorgvuldig gekeken naar de kostprijs van de activiteiten die overgingen naar het toenmalige Erfgoedhuis. De belangrijkste kostenpost was en is de salarissen van de provinciale medewerkers die overgingen naar het Erfgoedhuis. Overigens heeft Drents Plateau geen invloed op de arbeidsvoorwaarden van de medewerkers omdat de provincie bij de verzelfstandiging heeft vastgelegd dat Erfgoedhuis/Drents Plateau de rechtspositie van de provincie blijft hanteren. Eind 2003 heeft Drents Plateau aan u een interne evaluatie overlegd waarin wordt gesteld dat met name de berekende overhead aan de lage kant was. Bij de verzelfstandiging is de kostprijs van de activiteiten dus al zeer scherp berekend en het is moeilijk voor te stellen dat na drie jaar blijkt dat uw berekening 7% te hoog zou zijn geweest.

Samenwerking gemeenten

Drents Plateau is een samenwerkingsproject tussen provincie en de Drentse gemeenten die participeren in Het Drentse Welstandstoezicht. Na langdurige onderhandelingen zijn er bij het ontstaan van Drents Plateau (financiële) afspraken gemaakt over de bijdragen van beide partijen aan de nieuwe stichting en is vastgesteld dat provinciale taken niet uit welstandsopbrengsten worden gefinancierd en andersom. Met de voorgestelde korting zet u deze fusieafspraken eenzijdig onder druk. Vanuit de gemeenten bestaat geen enkele bereidheid om de door de provincie opgelegde kortingen aan te vullen. De provincie toont zich met deze korting zo kort na de oprichting van Drents Plateau een weinig solide samenwerkingspartner in de ogen van de deelnemende Drentse gemeenten.

Huisvesting

Iets meer dan een jaar geleden, mei 2003, heeft Provinciale Staten aan Drents Plateau een extra structurele subsidie van € 25.000 toegekend om huisvesting mogelijk te maken in het huidige pand aan de Stationsstraat 11. De provincie was toen van mening dat Drents Plateau dit bedrag niet uit de lopende begroting kon financieren. Voorwaarde was dat de andere partner in het verzelfstandigingsproces, de Drentse gemeenten, eveneens zouden bijdragen. Dit is gebeurd met een structurele bijdrage van € 15.000, waarbij van de zijde van de gemeenten eveneens de eis van cofinanciering door de provincie is gesteld. Met de voorgestelde korting wordt deze bijdrage feitelijk weer ingetrokken, waarvoor inmiddels langdurige verplichtingen zijn aangegaan, en is de provincie binnen een jaar de tegenovergestelde mening toegedaan, namelijk dat dit bedrag wel uit de lopende begroting gefinancierd kan worden. Ook komt daarmee de wederzijdse afspraak met de Drentse gemeenten onder druk te staan.

Markt

De provinciale subsidie bedraagt ongeveer 40% van de omzet van Drents Plateau, de welstandsopbrengsten ca. 35% en de overige 25% komt via opdrachten en het Rijk binnen. Drents Plateau heeft geen stimulans nodig om zich op de markt te begeven maar weet daar al een fors deel van de omzet te verwerven. Ieder onderdeel van Drents Plateau moet zichzelf bedruipen en dat betekent dat meer welstandsopbrengsten of andere opdrachten nooit kunnen dienen om de reguliere provinciale activiteiten mee te financieren. Deze dienen zelfvoorzienend te zijn, via de prestatieafspraken die Drents Plateau in het kader van de nieuwe ASV met de provincie zal maken.

Kwaliteit

Drents Plateau is zich ten volle bewust van de huidige situatie waarin niemand aan bezuinigingen ontkomt. De in de contourennota genoemde voortzetting van de huidige activiteiten kan Drents Plateau echter niet naar aanvaardbare kwaliteitsnormen uitvoeren met de voorgestelde korting van 7%. Drents Plateau stelt voor om met u afspraken te maken over de activiteiten die Drents Plateau zal uitvoeren voor de provincie en de prijs waartegen dat gebeurt, conform de nieuwe ASV. Hiermee wordt recht gedaan aan de ambitie en het kwaliteitsniveau dat u uitdraagt met de nieuwe contourennota.

Hoogachtend,

mr. Ing J.D. Frieling
voorzitter Raad van Toezicht

drs. O.S. Reijers
directeur